

KIRJALLINEN KYSYMYS 1009/2013 vp**Talvivaaran kaivoksen tilannearvio***Eduskunnan puhemiehelle*

Isojen latvavesien päällä sijaitseva Talvivaaran kaivosyhtiö on ajautunut suuriin vaikeuksiin, kun aluetta vaivannutta ylimääräisten vesien aiheuttamaa vesipöhöä ei voitu sateisen kesän 2012 aikana eikä sen jälkeenkään purkaa voimassa olevien ympäristölupien mukaisesti juoksuttamalla vesistöön. Tilanne eskaloitui marraskuussa 2012, kun Talvivaaran kaivosyhtiössä sattui kipsisakka-altaan vuoto, jonka seurauksena kaivosalueelta pääsi metallipitoisia jätevesiä luontoon noin 200 000 kuutiometriä. Sen seurauksena läheisissä Kivijärven ja Kalliojärven vesistöissä eräiden aineiden pitoisuudet kasvoivat haitallisen suuriksi vesieliöstölle.

Luontoarvojen osalta tilannetta rasittaa myös se, että aikaisemmat Talvivaaran kaivostoiminnasta aiheutuneet jätevesien vahingot ovat näkyneet kaivoksen alapuolisissa vesistöissä Oulujärven ja Vuoksen vesistöalueilla. On hyvä, että veden laatua seurataan tarkasti ko. vesistöihin asennetuilla automaattisilla veden laatua mittaavilla laitteistoilla. Talvivaaran tulevaisuuden kannalta on kuitenkin huolestuttavaa, että toiminnan tappiollisuuden lisäksi myös ympäristöongelmien korjaaminen sekä kipsisakka-altaan vuoto ovat aiheuttaneet useiden miljoonien eurojen loven Talvivaaran kaivosyhtiön kassaan sillä seurauksella, että yhtiö on lopulta ajautunut suuriin taloudellisiin vaikeuksiin.

Kaivosalueelle varastoitujen vesien suhteen Talvivaara on kuluneen kesän ja syksyn aikana saanut käyttöönsä jätevedestä käyttövetä puhdistavan, käänteisosmoosin periaatteella toimivan laitoksen. Se korvaa noin kolme miljoonaa

kuutiota järvivettä vuodessa, ja sen seurauksena kaivosalueelta ei pääse enää jätevesiä ympäröivään vesistöön. Tämä ei kuitenkaan poista kokonaan vanhojen ongelmien aiheuttamia päästöhaittoja, joiden kanssa kaivos joutunee ponnistelemaan vielä muutamia vuosia. Talvivaaran tulevaisuuden kannalta on merkittävää, että myös sen tuotannon prosesseissa on tapahtunut kehitystä, etenkin bioliotuksen osalta. Tästä ovat antaneet osviittaa viime vuoden toukokuusta asti tehokkaammin toimineet liuotuskasat, joiden kierto-liuoksen nikkelpitoisuuden arvot ovat nousseet. Kaivosyhtiölle se merkitsee myös orastavaa kannattavuuden nousua. Yleisesti metallien maailmanmarkkinahinnat ovat juuri nyt matalalla, mutta riippuen maailmantalouden kehityksestä niihin on kuitenkin ainakin lyhyellä aikavälillä odotettavissa nousua. Talvivaaran kaivosyhtiölle käänteisosmoosilaitos sekä tuotantoprosessin kehittyminen, etenkin tehokkaampi ja tuottavampi bioliotus, ovat siten positiivisia signaaleja paremmasta tulevaisuudesta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko ympäristöministeriö tietoinen, miten Talvivaaran kaivosyhtiön käänteisosmoosilaitos toimii ja millaiset vaikutukset sillä on lähialueen ympäristölle ja ihmisille, joiden luottamus on mennyt sen toiminnassa aiemmin olleiden ongelmien vuoksi,

KK 1009/2013 vp — Eero Suutari /kok

mitä ympäristöministeriö aikoo tehdä jo vakavasti kärsineiden Oulujärven ja Vuoksen vesistöjen latvaosien luontoarvojen sekä kansalaisten, etenkin lähi-alueiden asukkaiden, luottamuksen palauttamiseksi ja

uskooko ministeri siihen vaihtoehtoon, että jätevesiputken johtaminen Talvi-vaaran kaivosyhtiöltä suurempiin vesistöihin tulee olemaan mahdollista ja mitä vesistöä ministeri suosittelee?

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2013

Eero Suutari /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eero Suutarin /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1009/2013 vp:

Onko ympäristöministeriö tietoinen, miten Talvivaaran kaivosyhtiön käänteisosmoosilaitos toimii ja millaiset vaikutukset sillä on lähialueen ympäristölle ja ihmisille, joiden luottamus on mennyt sen toiminnassa aiemmin olleiden ongelmien vuoksi,

mitä ympäristöministeriö aikoo tehdä jos vakavasti kärsineiden Oulujärven ja Vuoksen vesistöjen latvaosien luontoarvojen sekä kansalaisten, etenkin lähialueiden asukkaiden, luottamuksen palauttamiseksi ja

uskooko ministeri siihen vaihtoehtoon, että jätevesiputken johtaminen Talvivaaran kaivosyhtiöltä suurempiin vesistöihin tulee olemaan mahdollista ja mitä vesistöä ministeri suosittelee?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Talvivaaran kaivosyhtiö on kesällä 2013 ottanut käyttöön metallitehtaan vesikiertojen tehostamiseksi kolme käänteisosmoosilaitetta. Laitteet ovat toimineet metallitehtaan käynnissä olon aikana suunnitellulla tavalla ja metallitehtaalla on suljettu vesikierto. RO-laitteilla puhdistettu jätevesi korvaa järveden käytön metallitehtaalla. Puhdistetun veden sulfaattipitoisuus on hyvin alhainen. Vesistöön johdettava jätevesi on muodostunut metallitehtaan suljetun kierron jälkeen ainoastaan kaivosalueen sade- ja valumavesistä.

Lisäksi vesistöön juoksetetaan aikaisempina vuosina alueelle varastoituja jätevesiä. Jätevesiä on useissa varastoaltaissa noin 6 miljoonaa m³ erityisesti vuoden 2012 runsaiden sateiden seurauksena sekä kipsisakka-allas vuodon johdosta. Jätevesien juoksetusta vesistöön säätelee toukuussa 2013 annettu ympäristölupa. Jätevesien juoksetus kaivosalueelta vesistöön tulee suhteuttaa Kalliojoen virtaamaan. Kesä 2013 oli kuiva ja varastoaltaissa olevaa vettä on ollut mahdollista juoksettaa vesistöön vain vähäisessä määrin. Loppuvuodesta 2013 juoksetuksia on lisätty, mutta suurimmat varastoitujen vesien juoksetukset tullaan tekemään keväällä 2014 tulva-aikana.

Metallitehtaan suljetulla vesienkierrätyksellä on merkittävä vaikutus siihen, että yhtiö pystyy alentamaan vesistöön johdettavien jätevesien sulfaattikuormitusta ympäristöluvan mukaisesti. Sulfaattikuormitus tulee kuitenkin vielä jatkumaan niin kauan kuin vanhoja vesivarastoja puretaan. Metallitehtaan vesienkierrätys parantaa myös oleellisesti koko kaivostoiminnan vesitaseen hallintaa.

Ympäristöministeriö toteaa, että pilaantuneiden Oulujoen ja Vuoksen latvavesien luontoarvojen palauttaminen on otettu huomioon Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 31.5.2013 antamassa ympäristölupapäätöksessä. Sen mukaan yhtiön on toimitettava aluehallintovirastoon 20.6.2014 mennessä eri kohteiden kunnostusvaihtoehtojen tarkastelut, niiden pohjalta laadittavat kunnostussuunnitelmat sekä kunnostuksen edellyttämät lupahakemukset. Kainuun ELY-keskus valvoo, että kyseiset kunnostusvaihtoehtotarkastelut toimitetaan määräajassa ja että kunnostustoimenpiteiden vaatimassa lupamenetelyssä määrätään asianmukaiset toimet pilaantuneiden vesistöjen haittojen vähentämiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on jo ottanut lupapäätöksessään kantaa siihen, että yhtiön on selvitettävä vesistöhaittojen vähentämiseksi mahdollisia uusia jätevesien purkupaikkoja. Esi selvitys asiasta yhtiön tuli toimittaa 3.7.2013 mennessä aluehallintovirastolle. Yhtiö on toimitannut selvityksen. Asia on tällä hetkellä käsitte lyssä aluehallintovirastossa. Selvitysvaihtoehdot ratkaisevat, mihin toimiin aluehallintovirasto

määrää yhtiön. Aluehallintovirasto tekee purku putken suhteen itsenäisen päätöksen.

Talvivaara Sotkamo Oy on hakeutunut ja päässyt yrityssaneeraukseen. Ensi sijaista on, että kaivoksen ympäristöongelmat saadaan pidettyä hallinnassa ja kaikessa tulevassa toiminnassa otetaan ympäristö huomioon. Yhtiön ympäristö vastuut eivät poistu minnekään yrityssaneerauk sessa.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2013

Ympäristöministeri Ville Niinistö

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1009/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Eero Suutari /saml:

Känner miljöministeriet till hur RO-anläggningen (omvänd osmos-anläggningen) vid Talvivaara gruvbolag fungerar och vilka effekter den har på miljön i närområdet och på invånarna, som tappat förtroendet för anläggningen på grund av tidigare problem med dess funktion,

vad tänker miljöministeriet göra för att återställa naturvärdet hos de redan allvarligt skadade källområdena för Ule träsk och Vuoksen och för att återställa förtroendet hos medborgarna, framför allt hos invånarna i närområdet, och

tror ministeriet på att alternativet att leda ett avloppsrör från gruvan i Talvivaara till större vattendrag kan vara möjligt, och vilka vattendrag rekommenderar ministern för ändamålet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Talvivaara gruvbolag tog sommaren 2013 i bruk tre omvänd osmosanläggningar för att effektivisera vattenbehandlingen i metallverket. Anläggningarna har då metallverket varit i gång fungerat som planerat och metallverket har en sluten vattencirkulation. Avfallsvatten som renats med RO-anläggningarna ersätter användningen av sjövattnet vid metallverket. Sulfathalten i det rena vattnet är mycket låg. Det avfallsvatten som leds ut i vattendragen har efter att metallverkets

slutna cirkulation tagits i bruk bestått av endast regn- och dagvatten från gruvområdet. Dessutom leder man i vattendragen ut avfallsvatten som lagrats på området under tidigare år. Det finns i flera bassänger lagrat ca 6 miljoner m³ avfallsvatten, särskilt efter de rikliga regnen år 2012 och efter läckaget från fällningsbassängen för gips. Utsläppet av avfallsvatten i vattendragen regleras av ett miljötillstånd som utfärdats i maj 2013. Utsläppet av avloppsvatten från gruvområdet till vattendragen måste anpassas till flödet i älven Kalliojoki. Sommaren 2013 var torr och bara små mängder vatten från bassängerna kunde ledas ut i vattendragen. Under slutet av år 2013 har utsläppen ökat, men största delen av det lagrade vattnet kommer att avledas under vårflödestiden år 2014.

Metallverkets slutna vattencirkulation har varit viktig för att bolaget i enlighet med miljötillståndet kunnat minska sulfatbelastningen i de avfallsvatten som leds ut i vattendragen. Sulfatutsläppen kommer ändå att fortsätta tills de gamla vattenreserverna tömts. Metallverkets vattenbehandling förbättrar också avsevärt kontrollen av vattenbalansen i hela gruvverksamheten.

Miljöministeriet konstaterar att restaureringen av de förstörda naturvärdena i Vuoksen och Ule älvs källområden har beaktats i det miljötillståndsbeslut som utfärdats av Norra Finlands regionförvaltningsverk den 31 maj 2013. Enligt det ska bolaget före den 20 juni 2014 till regionförvaltningsverket lämna en genomgång av restaureringsalternativen för tre olika objekt, istandsättningsplaner som utarbetats på basis av dem samt de tillståndsansökningar som restaureringen förutsätter. Kajanalands NTM-central övervakar att de ifrågakvarande översynerna av alternativa restaureringsåtgärder lämnas in inom utsatt tid

och att man i det tillståndsförfarande som krävs för åtgärderna fastställer ändamålsenliga metoder för att minska skadeverkningarna i de förorenade vattendragen.

Norra Finlands regionförvaltningsverk har i sitt tillståndsbeslut redan sagt att bolaget ska undersöka möjligheterna att använda nya möjliga avledningsplatser för avfallsvattnet för att minska skador på vattendragen. En förutredning om saken skulle före den 3 juli 2013 inlämnas till regionförvaltningsverket. Bolaget har lämnat in utredningen. Ärendet är för närvarande under be-

redning vid regionförvaltningsverket. De åtgärder regionförvaltningsverket föreskriver bolaget grundar sig på de undersökta alternativen. Regionförvaltningsverket fattar självständigt sitt beslut om utloppsörets placering.

Talvivaara Sotkamo Ab har anhållit om och beviljats företagssanering. Det är av primär betydelse att gruvans miljöproblem kan hållas under kontroll och att miljön beaktas i all kommande verksamhet. Bolagets miljöansvar försvinner inte trots företagssaneringen.

Helsingfors den 20 december 2013

Miljöminister Ville Niinistö